

Den 6. Thule-Ekspedition.

Til Grønlands Sydøstkyst

af Dr. phil. Knud Rasmussen.

For 100 Aar siden arbejdede den danske Søofficer, Premierløjtnant Graah, sig rundt om Kap Farvel i en grønlandsk Konebaad og satte som den første Kursen nordover for at udforske Grønlands isfyldte Østkyst. Landet var dengang beboet af spredte Grupper, der befolkede hele Omraadet mellem Kap Farvel og Angmagssalik. Han naaede op til Dannebrogssøen umiddelbart syd for Angmagssalikkysten.

Først 50 Aar senere skulde denne Kyst igen besøges, da det lykkedes den berømte Konebaads-Ekspedition under Ledelse af nulevende Kommandør Gustav Holm og T. V. Garde at berejse og kortlægge samme Omraade og yderligere trænge frem til det nuværende Angmagssalik Distrikt. Fredrik VI.s Kyst, som Graah havde kaldt den, var da endnu beboet, indtil disse Østgrønlændere for at komme i Forbindelse med Mission og Handelstation flyttede til Julianehaabs Syd-distrikt; kun de nordlige Grupper gik til Angmagssalik, som indtil Scoresbysunds Anlæggelse var det eneste Kolonisted paa Østkysten.

I de 50 Aar, der er forløbet siden Holms og Gardes Rejse, har ingen Ekspedition underøgt denne Kystsrækning. De vældige Fjorde, der her skærer sig ind i Land, er endnu kun kendt i Konturerne, og hele Frederik VI.s Kyst maa i det hele taget regnes for den mest ukendte Del af hele Grønland.

Nu efter at 50 Aar atter er forløbet, siden denne har været Maalet for videnskabeligt Arbejde, har jeg som en Fortsættelse af Thule-Ekspeditionerne planlagt en Rejse for Sommeren 1931 til dette Distrikt, der i lige Linie har en Udstrækning af over 600 km. De to tidligere Ekspeditioner udførtes med Konebaade, d. v. s. Skindbaade med kvindelig Besætning, hvilket overhovedet har været den eneste Maade, hvorpaa der kunde rejses paa denne Strækning med et raat og storm-

fuldt Klima og tilmed den meste Tid af Aaret er blokeret af Storis og Kalvis fra de mange Bræer. I de Aar, der er gaaet siden Konebaadsekspeditionerne, er Tekniken skredet saa meget frem, at jeg mener, at man med større Udbytte — og indenfor den korte Tid, hvor Isen i Slutningen af August og September frembyder færrest Vanskeligheder — med Fordel vil kunne foretage en Rekognoscerings- og Undersøgelsesrejse med en god søgaaende Motorbaad.

Med Kap York Stationen Thule's videnskabelige Komité, der bestaar af: Ingeniør M. Ib Nyeboe, Komitéens Formand, Hs. Excellence, Viceadmiral C. Amtrup, Direktør for Meteorologisk Institut, Dr. phil. Dan la Cour, Direktør for Mineralogisk Musæum, Professor O. B. Bøggild, Direktør for Zoologisk Musæum, Professor Adolf Jensen, Lederen af Nationalmusæets etnografiske Afdeling, Inspektør Th. Thomsen og Direktør for Botanisk Have, Dr. phil. Knud Jessen, og Stationens Kasserer, Overretssagfører Rudolf Sand, er følgende Program bleven lagt, idet Arbejdets væsentligt koncentreret om Lindenowsfjorden mod Syd og det store Fjordkompleks Akorminarmiut indenfor Øen Skjoldungen, omtrent midtvejs mellem Kap Farvel og Angmagssalik:

1) *Kartografi.*

Kortlægningen vil især omfatte Fjordkomplekset indenfor Skjoldungen, der med sit Opland synes at danne en Slags Oase midt i det store Isøde. Dette Omraade har kun været besøgt af Graah i tre Dage, og ingen ved i Virkeligheden, hvorledes Indlandsisens Rand ligger i Forhold til Kystlandets Udstrækning.

2) *Magnetiske Maalinger.*

Disse vil være et Led i de omfattende Arbejder, der i disse Aar udføres i Grønland, og som kommer til at slutte sig nær til nogle af de Opgaver, der ved internationalt Samarbejde bliver taget op over hele Verden i det kommende Polaar 1932. En magnetisk Kortlægning kan desuden tjene praktiske Formaal, idet den henleder Opmærksomheden paa de Egne af Landet, hvor Jordbunden, selv om den er dækket med Sne og Is, muligvis indeholder værdifulde Mineralier. Det, der i saa Henseende skal prøves oppe i Grønland, er samme moderne Metoder, som med stort Udbytte anvendes i Lande, der driver rationel Minedrift. Lignende Undersøgelser er som bekendt foretaget i det sydlige Danmark i de senere Aar.

I det Lederen af det magnetiske Observatorium i Godhavn, Magister J. Olsen, er bleven knyttet til Ekspeditionen, er der de bedste Udsigter til, at den magnetiske Opmaalning kan udføres paa en betyd-

ningsfuld Maade og til sin Tid tjene som en Grundsten og Mønster for hele Opmaalingsarbejdet. Magister Olsen, der er fortrolig med de magnetiske Forstyrrelser i Godhavn, har særlige Betingelser for at undersøge Forskellene paa de forstyrrende Virkninger i Sydgrønland og paa Observatoriet i Godhavn og derigennem at give et værdifuldt Bidrag til den rette Anvendelse af de Korrektionsværdier, der senere kan meddeles fra Observatoriet til Maalinger taget andre Steder paa Grønland. Tilsvarende Undersøgelser vil efter Polaaret foreligge flere Steder fra, men den forestaaende Ekspedition byder paa en Lejlighed til, at et rent dansk Foretagende kommer først.

3- Zoologi.

Der er intet kendt med Hensyn til Havets og Fjordenes Dyreliv paa denne Strækning; alt Materiale, der hjemføres herfra, vil derfor være nyt. Det samme vil være Tilfældet med Fuglene og i det hele taget Dyrelivet paa Landjorden.

De biologiske Iagttagelser vil eventuelt ogsaa komme til at spille en praktisk Rolle med Hensyn til Erhvervsforholdene i det sydligste Grønland, hvor man, paa Grund af den store Sælmangel i de senere Aar, igen er begyndt at foretage Fangstrejser nordover langs med Østkysten, ligesom man fra Angmagssalik nu gaar sydover ned til Umivik Distriktet.

4- Botanik.

Kendskabet til Vegetationen paa den nævnte Del af Grønlands Østkyst er væsentlig ringere, end det er Tilfældet for de fleste andre af Grønlands Kyststrækninger. Næsten alle de paa Sydøstkysten kendte Arter er indsamlede under Holm og Gardes Ekspedition i 1883—85, samt for den aller sydligste Dels Vedkommende navnlig af Magister M. P. Porsild 1925. Som et Udtryk for Floraens Fattigdom paa Arter paa den nævnte Del af Sydøstkysten i Sammenligning med Kyststrækningerne paa Vestsiden af Grønland kan anføres, at det kendte Antal Arter af Karplanter Syd for Angmagssalik Distriktet næppe overstiger 150, medens henimod det dobbelte Antal kendes fra den sydlige Del af Vestkysten. Om end denne Østkystens Fattigdom nok for en meget stor Del maa søges i de her for Plantelivet mindre gunstige Kaar, maa det paa den anden Side antages, at en grundigere Undersøgelse vil kunne ændre Forholdet i ikke uvæsentlig Grad. Opmærksomheden vil særlig blive samlet om Landvegetationen, specielt Karplanterne. En Repræsentation saa fyldig som mulig af Floraens Karplanter paa de Steder, hvor Ekspeditionen gør Ophold, ventes at blive af betydelig Interesse for Kendskabet til Østkystens Flora.

5) *Arkæologi.*

Arkæologiske Udgravninger vil blive foretaget — især omkring Ekspeditionens to Hoved-Arbejdsfelter — af de mange Bopladser, som ligger paa denne i gamle Dage vel befolkede og meget trafikerede Strækning. Arkæologen vil her blive stillet overfor et Materiale, der vi have sin ganske særlige Interesse i den Omstændighed, at det er en Kultur, der vil give et Billede af Forholdene paa den Tid, da Eskimoernes Indvandring fandt Sted fra Vestgrønland til Østgrønland. Denne Plan er lagt i Samraad med og i Tilknytning til Dr. Therkel Mathiassens samtidige Udgravninger i Angmagssalik-Distriktet.

6) *Eskimo-historiske og folkløstiske Undersøgelser.*

Der findes endnu i Julianehaabs Syddistrikt forhenværende Østgrønlændere, som nøje kender alle de gamle Bopladser paa Strækningen Kap Farvel—Angmagssalik. Naar disse Folk engang er uddøde, vil med dem en sikkert betydningsfuld Viden om etnografiske og erhvervsmæssige Forhold gaa til Grunde. Det er derfor min Hensigt at tage et Par af disse stedkendte Folk med og fortsætte det Arbejde, jeg paabegyndte i 1904 ved undervejs at optegne alt, hvad de ved om deres gamle Land.

7) *Fotografi.*

En fotografisk Skildring, baade gennem faste og levende Billeder, vil i videst muligt Omfang blive givet af den ejendommelige og vanskeligt tilgængelige Kyst.

Ekspeditionens Medlemmer bliver: Kaptajnløjtnant Fred Bangsbøll, Søløjtnant Hans Wittrup-Hansen, Maskinkonstabel Lauritz Torking, Magister J. Olsen, Arkæolog-Assistent, stud. mag. Erik Holtved, Fotograf Svend Nielsen og Knud Rasmussen.

Marineministeriet, Krigsministeriet og Grønlands Styrelse samt Zoologisk og Botanisk Musæum og Carlsberg Laboratorium har hver især bidraget til Ekspeditionens Udrustning ved at stille Materiel til Laans, men iøvrigt bekostes Ekspeditionen i sin Helhed af Kap York Stationen Thule.

Ekspeditionen vil starte fra Julianehaab om ca. 14 Dage og ventes at være tilbage i Julianehaab i Begyndelsen af Oktober, hvilket er Maksimum for den Tid, hvor man vil kunne berejse denne Kyst.

Hundested, 3. August. 1931.
